

פרק שמיני – כשעבדות מפסיקה לעבוד

עבדות. איזה באסה זה. העבדות התקיימה מאז ומתמיד. עוד לפני שמדינות הפכו למדינות, לפני שהייתה להן חוקה ולפני שקמה להן מערכת משפטית במובן המודרני של המילה.

מאז גילוי אמריקה והתעצמות האימפריאליזם המודרני, כמות העבדים הלכה וגדלה בלי שהיה ברור בדיוק מה הסיפור שלהם. באנגליה למשל, לא היה ברור אם זה חוקי או לא בכלל. פשוט כולם התנהגו כאילו זה לא סיפור רציני ואז לא צריך להתעסק בזה.

ואז עבד בשם ג'יימס סומרט ברח. שזה מוזר, כי לעבדים בדרך כלל אין אישיות, רצון ודברים כאלה. עבדים פשוט אמורים לעשות מה שאומרים להם. לכן האדון שלו ניסה לחטוף אותו. ואז בית המשפט צריך היה להתעסק בזה.

"אתה לא יכול פשוט לחטוף אותו", אמר השופט.

"אבל הוא היה העבד שלי, ופתאום הוא ברח", ענה האדון.

"אתה לא יכול פשוט לברוח." ענה השופט.

"למה לא?" שאל העבד.

"תכל'ס." ענה השופט.

פסק הדין הזה שחרר מעל 10,000 עבדים.

מאוחר יותר, באביב העמים, גם בצרפת בוטלה העבדות באופן רשמי. ב-1848 רוב המדינות כבר ביטלו את העבדות.

על מדינה אחת בטוח אפשר לסמוך שהיא תבטל את העבדות. מדינה שחרטה על דגלה את זכויות האדם. מדינה שהצהירה בפה מלא כי כל בני האדם נבראו שווים. אני מדבר על ארצות הברית, כמובן.

באמת העבדות הלכה ואיבדה לגיטימיות. קמו תנועות לביטול העבדות, היו כבר מדינות רבות שהוגדרו "חופשיות", כלומר נטולות עבדים, ונראה היה שכל העסק הזה יעלם עד 1850.

ואז גילו שכותנה מביאה מלא כסף. צמח ענף כלכלי חדש (תרתי משמע) ומכרות זהב הפכו לפאסה. כותנה זה הזהב החדש.

פתאום מלא אנשים בדרום הסבירו כמה שעבדות זה מוסרי וסבבה.

"הם אוהבים להיות עבדים, ככה אנחנו דואגים להם 24/7 ומוציאים אותם ממדינות גרועות באפריקה."

"נכון אתה אוהב להיות עבד?"

"כן אדוני. אל תפגע בי."

"רואים?"

המדינות הצפוניות, שלא התברכו בשדות כותנה, לא אהבו את זה. תחילה הפשרה הייתה כי אסור לייבא עבדים חדשים. אחר כך, הוחלט כי העבדות מותרת רק עד קו גאוגרפי מסויים. כל מדינה קובעת לעצמה, אם להפוך אדם לחפץ ולשלול ממנו את החירות - זה מוסרי או לא, וכולם מרוצים.

השאלה היא, מה לעשות עם המדינות החדשות, המערביות. אלה שעדיין לא קמו.

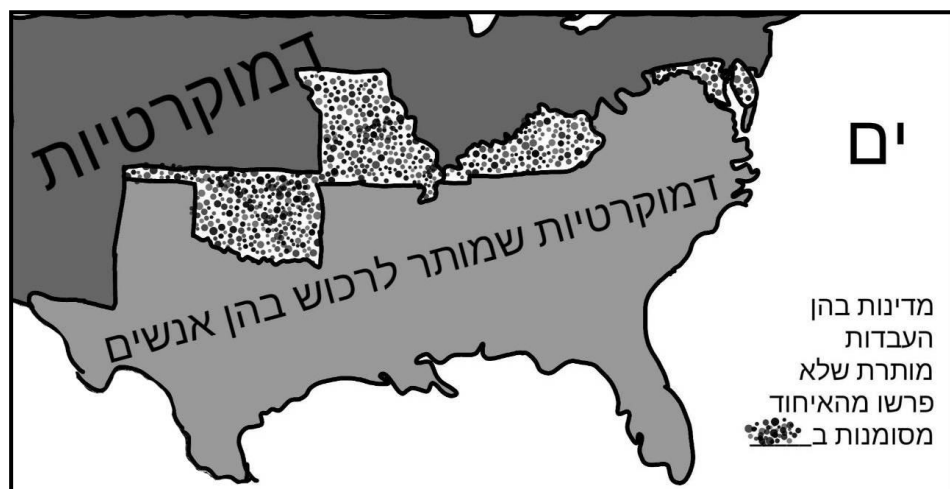
קליפורניה הנאורה והחדשה מיד דרשה להיות מדינה ללא עבדות. איזו צדיקה.

"כי אני רוצה להיות מדינה ללא שחורים. 100% לבנה". תמחקו מהפרוטוקול את ה"צדיקה" וכל זה.

המפלגה החדשה שזה עתה קמה, המפלגה הרפובליקנית, דרשה לתחום את העבדות ולמנוע את קיומה בכל מדינה שתקום אי פעם. המוטו שלה היה "free soil, free labor, free man" (אדמה חופשית, עבודה חופשית, אדם חופשי). המפלגה החדשה תפסה ואברהם לינקולן נהיה נשיא ארצות הברית.

לינקולן ידוע כשונא עבדות. עצם העובדה שנבחר, גרמה לחלק מהמדינות לפרוש מהברית של ארצות הברית, שהפכה לפשוט "ארצות".

בדרום קרוליינה למשל, היה רוב של עבדים. לכן ידעו שאם לינקולן יחליט לבטל את העבדות בשטחם, הם יהפכו למיעוט. המדינות הפורשות התאגדו יחד ויצרו את ה"קונפדרציה". המדינות שנתרו נקראו מדינות "האיחוד".

מה לעשות? יקר להדפיס בצבע.

פעולות איבה משני צידי המתרס הציתו מלחמה. לא סתם מלחמה – מלחמת אזרחים. המלחמה גבתה מחיר גבוה יותר מכל מלחמה אמריקאית אחרת, כמעט 700,000 אמריקאים נהרגו בה. כמות ההרוגים האמריקאים במלחמת האזרחים גדולה יותר מכמות האמריקאים שקיפחו את חייהם במלחמת קוריאה, מלחמת ויטנאם, מלחמת העולם הראשונה ומלחמת העולם השנייה ביחד.

לינקולן הכניע לבסוף את מדינות הדרום ושחרר את כל העבדים. העבדות יצאה אל מחוץ לחוק בתיקון ה-13 לחוקה. לינקולן נרצח כמה ימים אחרי זה כשצפה בתיאטרון אבל השיג את מטרתו – ביטול העבדות.

עכשיו השחורים באמריקה הם שווים זכויות. אה רגע, עוד לא. זה עוד יקרה, אנחנו מקדימים את המאוחר.